

Část C CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

1. CÍLE ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

V souladu s tendencí posilovat společné vzdělávání je v pojetí základního vzdělávání zvládnutí rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů všech žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, jejich optimální rozvoj a dosahování osobního maxima. Základní vzdělávání vyžaduje na 1. i na 2. stupni podnětné a tvůrčí školní prostředí. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka, a to včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Zajišťuje, aby se každý žák prostřednictvím výuky přizpůsobené individuálním potřebám, případně s využitím podpůrných opatření, optimálně vyvíjel a dosahoval svého osobního maxima. K tomu se vytvářejí i odpovídající podmínky pro vzdělávání všech žáků. Přátelská a vstřícná atmosféra vybízí žáky ke studiu, práci i činnostem podle jejich zájmu a poskytuje jim prostor a čas k aktivnímu učení a k plnému rozvinutí jejich osobnosti. Hodnocení žáků musí být postaveno na plnění konkrétních a splnitelných úkolů, na posuzování individuálních změn žáka a pozitivně laděných hodnotících soudech. Žákům musí být dána možnost zažívat úspěchu.

V průběhu základního vzdělávání žáci postupně získávají takové kvality osobnosti, které jim umožní pokračovat ve studiu, zdokonalovat se ve zvolené profesi a během celého života se dále vzdělávat a podle svých možností se aktivně podílet na životě společnosti speciálními vzdělávacími potřebami, jejich optimální rozvoj a dosahování osobního maxima.

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

2. ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Do příštích let jsme si zvolili tyto priority výchovně vzdělávacího procesu, které budeme podporovat a rozvíjet:

- V rámci péče o talentované žáky navázat na již více než dvacetiletou úspěšnou tradici tříd s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů. Formou volitelných předmětů si žáci těchto tříd či zájmových skupin prohlubují a rozšiřují základní učivo. Tímto zaměřením také škola reaguje na celospolečenskou poptávku po odbornících s technickým či přírodovědným vzděláním a na požadavky trhu práce.
- Pečovat o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, umožnit integraci těchto žáků tvorbou individuálních a podpůrných programů. Rozvíjet formy a metody individuální práce se zaostávajícími žáky. Nadále spolupracovat se školskými poradenskými pracovišti (Pedagogicko-psychologická poradna, Speciálně pedagogické centrum).
- Podporovat již zavedenou výuku anglického jazyka od 1. ročníku formou kroužků, od 2. ročníku povinný předmět. Druhý cizí jazyk od 7. ročníku, možno volby francouzský, německý a ruský jazyk.
- Pro talentované žáky možnost připravit se na mezinárodní cambridgskou jazykovou zkoušku KET úrovně A2.
- Organizovat sportovní aktivity pro rozvoj zdravého životního stylu našich žáků v rámci výuky povinných a volitelných předmětů. Prohlubovat zájem o sport v mimoškolních zařízeních (školní družina). Podporovat činnost sportovních kroužků (např. pohybových her) a školního sportovního klubu atletiky.

3. VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výchovně vzdělávací strategie jsou uplatňované a upřednostňované postupy, metody a formy práce, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka. Na úrovni školy byly vymezeny strategie, které budou v rámci vzdělávacího procesu používat všichni pedagogové. Tento výčet se stal východiskem pro formulování výchovně vzdělávacích strategií na úrovni předmětu (viz. Část E).

KOMPETENCE K UČENÍ – umožnit žákovi osvojit si strategii učení a motivovat ho pro celoživotní učení

Učitel:

- motivuje žáka k celoživotnímu vzdělávání
- zařazuje do výuky co nejvíce rozmanitých činností (včetně domácích úkolů, systém vymezen na úvodní třídní schůzce)
- zadává úkoly, při kterých žák využívá informace z různých zdrojů
- věnuje pozornost čtení s porozuměním
- užívá a vede žáka k používání srozumitelné terminologie
- sleduje úspěšnost jednotlivého žáka a oceňuje jeho pokrok
- poskytuje dostatek času na zažití učiva a systematicky informace opakuje

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ – podněcovat žáka k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů a řešení

- zařazuje metody, při kterých žák sám objevuje, řeší a vyslovuje závěry
- dává možnost žákovi pracovat s chybou jako s příležitostí hledat správné řešení
- umožňuje žákovi hodnotit úspěšnost dosažení cíle
- umožňuje žákovi ověřovat si správnost řešení v dostupných materiálech a zdrojích

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ – vést žáka k všestranné a účinné komunikaci

Učitel:

- zajímá se o názory žáka, dává prostor pro efektivní diskusi
- vytváří příležitost pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- umožňuje žákovi veřejně prezentovat výsledky jeho práce
- ve třídě navozuje atmosféru bezpečné a přátelské komunikace

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ – rozvíjet u žáka schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých

Učitel:

- vede žáka k respektování názorů, lišících se od jejich vlastních
- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují, vzájemně si pomáhají
- umožňuje žákovi spoluvytvářet pravidla práce
- zadává diferencované úkoly, aby žák zažil úspěch a využil své individuální schopnosti
- zjišťuje a snaží se uspokojit vzdělávací potřeby jednotlivého žáka
- vybízí žáky, aby sdělovali své pocity, vzájemně se povzbuzovali a oceňovali
- zvyšuje sebedůvěru žáka a motivaci k učení pozitivním a častým hodnocením

KOMPETENCE OBČANSKÉ – připravovat žáka jako svobodnou a zodpovědnou osobnost, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti

Učitel:

- seznamuje žáka s jeho právy a povinnostmi, usiluje o jejich dodržování
- využívá učení pomocí napodobování, působení vzorů a příkladů
- zařazuje do života třídy a školy ekologické aktivity
- umožňuje žákovi účastnit se různých soutěží a olympiád
- zařazuje do života třídy aktivity žáka reprezentující školu, obec

KOMPETENCE PRACOVNÍ – pomáhat žákovi poznávat a rozvíjet své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

Učitel:

- vyžaduje dokončování práce v dohodnuté kvalitě a stanoveném čase
- důsledně vede žáka k dodržování stanovených pravidel
- vede žáka ke správnému a bezpečnému užití materiálů, techniky, nástrojů a vybavení
- zadává dlouhodobé úkoly, při nichž musí žák své činnosti organizovat a plánovat (včetně domácích úkolů, systém vymezen na úvodní třídní schůzce)
- umožňuje žákovi ve výuce smysluplně využívat moderní informační technologie
- seznamuje žáka s různými pracovními profesemi

4. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Podle právních předpisů (novela školského zákona č. 82/2015 Sb. a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných) a nově vydaného RVP ZV z roku 2016 se v ŠVP objevují termíny: žák se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen „žák se SVP“), přiznaná podpůrná opatření (dále jen „PO“) a plán pedagogické podpory (dále jen „PLPP“), individuální vzdělávací plán (dále jen IVP)

1) Žák se speciálními vzdělávacími potřebami s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školská zařízení.

Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Při vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními přizpůsobí vyučující školy své vzdělávací strategie. Pro žáky s podpůrnými opatřeními prvního stupně vypracuje vyučující Plán pedagogické podpory PLPP, pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně vypracuje na základě doporučení IVP. Na základě doporučení ŠPZ (PPP, SPC) je možné upravit očekávané výstupy, upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi konkrétního žáka. K úpravám vzdělávacích obsahů dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně.

Výstupy minimální doporučené úrovně a standardy

Očekávané výstupy oborů ve všech vzdělávacích oblastech byly rozšířeny o tzv výstupy minimální doporučené úrovně. Tyto výstupy jsou v RVP vtištěny červeně a mají pro usnadnění identifikace kódy (např. M -3-1-02 p: čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100. Zkratka vzdělávacího oboru, označení ročníku, číselné označení tematického okruhu, číslo pořadí OV v daném okruhu, p = „podpora“)

Mají činnostní povahu, jsou prakticky zaměřené, využitelné v běžném životě a měřitelné. Stanovují závaznou úroveň, předpokládanou způsobilost žáka využívat osvojené učivo v praktických situacích a v běžném životě na konci 5. a 9. ročníku. Stanovují závaznou úroveň pro formulování výstupů v učebních osnovách v ŠVP, která musí být na konci 1. stupně a 2. stupně ZŠ dodržena. Na konci 3. ročníku (1. období) stanovují jen orientační (nezávaznou) úroveň a při formulování výstupů v učebních osnovách v ŠVP mají pomoci na 1. stupni stanovit vzdělávací cestu vedoucí k naplnění očekávaných výstupů na konci 5. ročníku.

Poznámky pro praktické využití u konkrétního žáka:

- očekávané výstupy, pro které není uveden výstup v minimální doporučené úrovni, mohou být při případných úpravách výstupů v individuálním plánu (IVP) bez náhrady vypuštěny
- pokud je výstup v minimální doporučené úrovni totožný s OV, tak je označen shodným kódem bez přidaného písmena „p“

Při plnění očekávaných výstupů učitelé naší školy též využijí Standardy ZV, které jsou do RVP ZV vloženy jako příloha a podrobněji vymezují obsah očekávaných výstupů (na 1. stupni pro 5. ročník, 2. období; na 2. stupni pro 9. ročník).

2) Přiznaná podpůrná opatření

Všechna podpůrná opatření se člení do pěti stupňů, které vymezují vzestupně rozsah možné podpory žáků s tím, že vždy vycházejí z jejich vzdělávacích potřeb. Zatímco podpůrná

opatření prvního stupně kompenzují mírné obtíže ve vzdělávání žáka (např. specifické potřeby žáka krátkodobé povahy), podpurná opatření pátého stupně jsou určena žákům s nejtěžšími stupni zdravotního postižení (žákům s lehkým mentálním postižením budou zpravidla přiznávána podpurná opatření třetího stupně). Postup školy v souvislosti s poskytováním podpurných opatření specifikují § 11 až 16 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Učitelé školy se seznámili se systémem navrhovaných podpurných opatření a vymezením jejich pěti stupňů prostřednictvím RVP 2016 a na jednotlivých školeních DVVP (koordinátor ŠVP, výchovní poradci.) Poznatků využijí při práci s konkrétními žáky.

1. stupeň podpory - viz Plán pedagogické podpory

2. stupeň podpory - toto opatření se uskuteční na základě doporučení ŠPZ (PPP, SPC)

- jde o metody a formy práce, které je vyučující schopen uskutečnit při vzdělávání ostatních žáků ve třídě
- jde o zapojení žáka do společné výuky, důraz se klade na individuální přístup k žákovi
- žák je vzděláván s podporou plánu pedagogické podpory, v případě potřeby je možné využít IVP

3. stupeň podpory - toto opatření vyžaduje úpravy v organizaci, které závažněji ovlivní organizaci práce se třídou, ve které je žák vzděláván

- obsah učiva může být v odůvodněných případech redukován, žák je vzděláván podle IVP
- kromě běžných pomůcek žák pracuje i se speciálními pomůckami
- na základě doporučení žák pracuje s pomocí asistenta pedagoga

4. stupeň podpory – toto opatření vyžaduje podstatné úpravy v organizaci a průběhu vzdělávání

- žák je vždy vzděláván s podporou IVP
- je nutné využít speciálních učebnic a speciálních didaktických pomůcek
- žák pracuje s pomocí asistenta pedagoga, činnost asistenta pedagoga je rozšířena o poskytování pomoci při pohybu a sebeobsluze

5. stupeň podpory – vyžaduje nejvyšší míru přizpůsobení organizace, obsahu, při hodnocení vyučující respektuje žakovy možnosti a omezení

- žák je vždy vzděláván s podporou IVP, obsah učiva je vždy upraven vzhledem k možnostem žáka
- z důvodů zdravotního stavu a na doporučení lékaře je možné, aby se žák vzdělával individuálně v domácím prostředí, v tomto případě výuku žáka zajišťují vyučující školy

Systém péče o žáky s přiznanými podpurnými opatřeními ve škole

Školské poradenské zařízení nejpozději do tří měsíců od objednání žáka provede posouzení speciálních vzdělávacích potřeb žáka a do 30 dnů od návštěvy ŠPZ vypracuje pro rodiče

zprávu z vyšetření, pro rodiče a školu pak vypracuje Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.

V naší škole se vzdělávají žáci se širokou škálou vzdělávacích potřeb. Vyučující tyto žáky podporují. Spolupracují s pracovníci PPP Ústí nad Orlicí, SPC Bystré Při vzdělávání těchto žáků naše škola dle svých stávajících možností úzce spolupracuje se školním speciálním pedagogem. Viz

Plán pedagogické podpory

- viz Přiznaná podpůrná opatření
- *Individuální vzdělávací plán.*

(1) Individuální vzdělávací plán se stanoví v případě potřeby především pro individuálně integrovaného žáka a pro žáka s hlubokým mentálním postižením.

(2) Individuální vzdělávací plán vychází ze školního vzdělávacího programu školy, závěrů speciálně pedagogického vyšetření, popřípadě psychologického vyšetření školským poradenským zařízením. Je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

(3) Individuální vzdělávací plán je součástí dokumentace žáka.

(4) Individuální vzdělávací plán obsahuje:

- údaje o obsahu, rozsahu, průběhu a způsobu poskytování individuální speciálně pedagogické nebo psychologické péče žákovi včetně zdůvodnění,
- údaje o cíli vzdělávání žáka, časovém a obsahovém rozvržení učiva, volbě pedagogických postupů, způsobu zadávání a plnění úkolů, způsobu hodnocení,
- seznam kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů nezbytných pro výuku žáka,
- jmenovité určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka,
- návrh případného snížení počtu žáků ve třídě běžné školy, kde se žák vzdělává,
- předpokládanou potřebu navýšení finančních prostředků nad rámec prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle zvláštního právního předpisu
- závěry speciálně pedagogických, popřípadě psychologických vyšetření.

(5) Individuální vzdělávací plán je vypracován zpravidla před nástupem žáka do školy, nejpozději však 1 měsíc po nástupu žáka do školy nebo po zjištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeby.

(6) Za zpracování individuálního vzdělávacího plánu odpovídá ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se tvoří ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka.

(7) Ředitel školy seznámí s individuálním vzdělávacím plánem zákonného zástupce žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.

(8) Školské poradenské zařízení sleduje a dvakrát ročně vyhodnocuje dodržování postupů a opatření stanovených v individuálním vzdělávacím plánu a poskytuje žákovi, škole i zákonnému zástupci žáka poradenskou podporu. V případě nedodržování stanovených opatření informuje o této skutečnosti ředitele školy.

3) Plán pedagogické podpory

PLPP slouží jako soubor podpůrných opatření u konkrétního žáka v 1. stupni podpory, podpůrná opatření stanoví samotní pedagogové Masarykovy základní školy Polička

- o vypracování PLPP informuje vyučující zákonné zástupce žáka
- PLPP nesmí redukovat obsah školních výstupů
- cílem je použít běžně dostupné metody a formy práce, které mohou zamezit zhoršení školní úspěšnosti žáka
- vyučujícímu poslouží rozborů žakovských prací, dlouhodobé hodnocení, znalost sociálního zázemí, znalost aktuálního zdravotního stavu, znalost rodinné situace žáka
- podporu zajišťuje vyučující ve třídě, konzultuje ji se speciálním pedagogem Masarykovy základní školy Polička
- vyučující využívá spolupráce se spolužáky, spolupráce s rodiči při přípravě na výuku
- vyučující využívá běžně dostupné učebnice, materiály na procvičení učiva, přehledy učiva

Podmínky vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními.

Při práci s konkrétními žáky učitelé Masarykovy základní školy Polička zabezpečí vhodné podmínky pro jejich úspěšné vzdělávání:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- uplatnění metod a forem práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- úprava organizace, obsahu, hodnocení
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- využívání skupinové výuky
- vzdělávání podle IVP
- využití práce asistenta pedagoga
- častější zařazování odpočinku (krátkých přestávek)

Tvorba, realizace a vyhodnocení PLPP je prováděna ve spolupráci vedení školy, výchovného poradce, speciálního pedagoga, třídního učitele a dalších vyučujících (popř. asistenta pedagoga a jiných odborníků).

Nutná je spolupráce školy, žáka, jeho zákonných zástupců a ŠPZ (školských poradenských zařízení).

Za žáky se speciálně vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a žáci se sociálním znevýhodněním.

1. Zdravotním postižením je pro účely tohoto zákona mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.
2. Zdravotním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.
3. Sociálním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona:
  - a) rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy
  - b) nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova
  - c) postavení azylanta a účastníka řízení o udělení azylu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu (§ 16 zákona č. 561/2004 Sb.)

Vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami na Masarykově základní škole Polička se řídí následujícími zásadami.

1. Vzdělávání žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním se na naší škole uskutečňuje formou individuální integrace.
2. Individuální integrací se rozumí vzdělávání žáka v běžné škole, pokud to odpovídá jeho potřebám a možnostem a podmínkám a možnostem školy (§ 3 vyhlášky č. 3/2005 Sb.).
3. Pro individuálně integrovaného žáka se v případě potřeby stanoví individuální vzdělávací program (dále IVP) (§ 6 vyhlášky č. 73/2005 Sb.).
4. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu, jeho struktura vychází z platné právní úpravy. Je součástí dokumentace žáka, obsahuje údaje o obsahu, rozsahu, průběhu a způsobu poskytování individuální péče. IVP je vypracován zpravidla před nástupem žáka do školy, nejpozději však 1 měsíc po nástupu žáka do školy nebo po zjištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka. IVP může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeby (§ 6 vyhlášky č. 73/2005 Sb.).
5. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s dalšími vyučujícími, žákem a zákonnými zástupci žáka. Třídní učitel v něm uvádí závěry a doporučení z vyšetření v PPP (SPC), na co se konkrétně zaměřit, pomůcky, které se budou při nápravě používat, způsob hodnocení.
6. IVP podepisuje ředitel školy, třídní učitel, výchovný poradce, oba rodiče, žák a všichni učitelé, kteří se žákem pracují a respektují doporučené přístupy k žákovi.
7. Učitelé Masarykovy základní školy v Poličce jsou připraveni poskytnout péči dítěti s individuálním (domácím) vzděláváním. Rodiče žádají o povolení ředitele základní školy, do které byl žák přijat k plnění povinné školní docházky (§ 41 zákona č. 561/2004 Sb.).
Vzdělavatelem žáka je zpravidla jeho zákonný zástupce. Každého půl roku je žák přezkoušen – komisionální přezkoušení.
8. Učitelé Masarykovy základní školy v Poličce dlouhodobě spolupracují s odborným poradenským zařízením PPP Ústí nad Orlicí, Královehradecká 513 - organizační útvar Svitavy mail: info-svitavy@pppuo.cz; info@pppuo.cz (několikrát do roka navštěvuje naši školu pracovník poradny – konzultace s vyučujícími).

I. Integrace a vzdělávání žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním

A. vzdělávání žáků sluchově, zrakově a tělesně postižených

Vzdělávání těchto žáků bude probíhat ve třídách na 1. a 2. stupni naší školy formou individuální integrace.

Ve spolupráci a na doporučení příslušných speciálně pedagogických center budou realizovány změny v učebním plánu týkající, omezení práce ve výtvarných činnostech, případně v ostatních předmětech. Protože Masarykova základní škola v Poličce je jen částečně bezbariérová, je nutné u žáků se zrakovým a tělesným postižením požadovat přítomnost osobního asistenta.

Vyučující žáky na přítomnost postiženého spolužáka předem připraví, stanoví pravidla soužití.

Masarykova základní škola v Poličce má zkušenost se spoluprací s těmito zařízeními:

1. Hamzova odborná léčebna Luže – Košumberk
2. Speciální základní škola pro slabozraké žáky – Moravská Třebová

B. vzdělávání žáků s vadami řeči

Na naší škole učíme žáky, u kterých se vyskytují vady řeči, koktavost. Tito žáci mají IVP rozšířen o logopedickou péči. Spolupracujeme s klinickým logopedem, který pracuje na Poliklinice v Poličce.

V minulosti jsme také spolupracovali se Základní školou, mateřskou školou logopedickou Brno, Veslařská 234.

C. vzdělávání žáků se specifickými vývojovými poruchami učení

Rodičům žáků, u kterých se projevují příznaky některé z vývojových poruch učení, doporučujeme, aby své děti objednali na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny.

Na základě vyšetření a doporučení poradny jsou pak tyto děti zařazeny do reedukační péče – pedagogická intervence, speciálně pedagogická péče.

Pedagogická intervence podporuje žákovu přípravu na školu, je zaměřená na procvičování učiva probíraného ve škole.

Speciálně pedagogické péče se týká procvičování základních dovedností a návyků formou speciálně pedagogických metod. Předmět speciálně pedagogické péče je zajišťován pedagogickými pracovníky školy s rozšířenou kompetencí pro oblast speciální pedagogiky. Třídní učitelky poskytují pomoc také individuálně, poskytují také metodickou pomoc rodičům.

V případě, že pedagogicko-psychologická poradna diagnostikuje vývojovou poruchu učení, je na žádost zákonných zástupců dítěte vypracován IVP.

Pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení je charakteristické, že podávané školní výkony neodpovídají jejich rozumové úrovni. Nejčastěji se vyskytují poruchy dyslexie, dysgrafie, dysortografie, méně často dyskalkulie.

Provázeny bývají hyperaktivitou, nesoustředěností, impulzivním chováním. Většinou se nejedná o jeden druh poruchy.

Vývojové poruchy učení:

a) Dyslexie

Je nejznámějším pojmem z celé skupiny poruch učení. Je to porucha osvojování čtenářských dovedností. Porucha postihuje základní znaky čtenářského výkonu – rychlost, správnost, techniku čtení a porozumění čteného textu. Dítě „luští“ písmenka, dlouho slabikuje nebo naopak čte zbrkle, domýšlí slova. Nejčastějšími chybami jsou záměny písmen tvarově podobných (b-d-p), zvukově podobných (t-d).

b) Dysgrafie

Jedná se o poruchu osvojování psaní, postihuje grafickou stránku písemného projevu, čitelnost, úpravu.

Dítě si obtížně pamatuje tvary písmen, obtížně je napodobuje. Písmo je příliš velké, malé – často obtížně čitelné. Žák často škrtná a přepisuje písmena, písemný projev je neupravený. Písařský výkon vyžaduje neúměrně mnoho energie, vytrvalosti a času.

c) Dysortografie

Porucha pravopisu, postihuje pravopis ve dvou oblastech.

Projevuje se zvýšeným počtem specifických dysortografických chyb a obtížemi při osvojování si gramatického učiva a při aplikaci gramatických jevů.

Specifické dysortografické chyby:

- rozlišování krátkých a dlouhých samohlásek
- rozlišování slabik dy – di, ty – ti, ny – ni
- rozlišování sykavek
- žák vynechává, přidává, přesmykává písmena nebo slabiky

Specifické dysortografické chyby jsou projevem poruchy. Je nutné dlouhodobé intenzivní opakování a procvičování.

d) Dyskalkulie

Porucha osvojování si matematických dovedností. Postihuje manipulaci s čísly, číselné operace, matematické představy, geometrii. Dítě má obtíže při osvojování matematických pojmů, chápání a provádění operací.

Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků má velký význam spolupráce a komunikace mezi školou a rodinou. Učitelé naší školy respektují doporučené přístupy:

- volit texty odpovídající vyspělosti čtenáře
- omezit vyvolávání k hlasitému čtení před třídou
- preferovat doplňovací cvičení, opisy, přepisy
- zjednodušení učiva
- preferovat ústní zkoušení
- slohové práce kratšího rozsahu
- znalost slovíček ověřovat ústně
- individuální práce se žákem
- používat názor
- poskytovat dostatek času

D. vzdělávání žáků s poruchami chování ADHD (LMD)

Základní tři znaky ADHD jsou:

- a) porucha pozornosti
- b) impulsivita
- c) hyperaktivita

Hyperkinetické poruchy jsou nejčastěji diagnostikovány u dětí předškolního a mladšího školního věku.

Jejich hlavním rysem je:

- a) nedostatek vytrvalosti při činnostech
  - b) sklon dítěte přecházet od jedné aktivity ke druhé, aniž by některou dokončilo
- Hyperkinetické děti bývají často nedbalé a impulsivní, mívají sklon k častým úrazům. Často se dostávají do konfliktu s disciplínou kvůli neúmyslnému porušování pravidel. Jejich vztah k dospělým často postrádá společenské zábrany, chybí ukázněnost. U chlapců se tyto poruchy projevují častěji než u dívek.

Učitel musí se žáky stanovit přesná pravidla chování, systém pochval a trestů.

Rodiče by se měli obrnit trpělivostí, klidem a optimismem, s věkem dětí těchto obtíží většinou ubývá. Neměli by šetřit povzbuzením, pochvalou, oceněním. Jakákoli činnost dítěte má být spíše krátkodobá a má se střídát s odpočinkem a uvolněním. Je třeba dbát na to, aby dítě mělo hodně pohybu, odreagování a vhodných her. V rodině je třeba vytvořit pohodu, klid a harmonii. Dítě potřebuje být neustále povzbuzováno.

E. vzdělávání žáků s více vadami

Vzdělávání žáků s více vadami (s lehčími formami) bude probíhat ve třídách 1. a 2. stupně školy formou individuální integrace. Žáci se budou vzdělávat podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů. Ve spolupráci a na doporučení SPC nebo PPP budou u těchto žáků realizovány změny v učebním plánu.

F. vzdělávání žáků s autismem

Odbornou péči při vzdělávání těchto žáků nám může poskytnout Centrum autismu ve Speciální základní škole Bystré, odloučené pracoviště Polička, mail: szsbystre@szsbystre.cz

II. Integrace a vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Do této skupiny patří žáci (§16 zákon č. 561/2004 uvedeno v úvodu), kteří pocházejí z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním a ekonomickým postavením.

Žáci mohou být z rodin s problémovým rozvodem, rodiče dětí mohou být např. dlouhodobě nezaměstnaní nebo ve výkonu trestu. Tito žáci jsou častěji ohroženi sociálně patologickými jevy, proto je nezbytné, abychom jim věnovali specifickou péči. Ve škole také učíme děti z Dětského domova v Poličce, úzce spolupracujeme s vedením a vychovatelkami DD.

Všichni vyučující naší školy se vynasnaží, aby děti ve škole necítily rozdíly v důsledku svého znevýhodnění:

- dítě je důležité chválit (i za drobné úspěchy)
- u dítěte se snažíme udržovat pocit důvěry, snažíme se, aby dítě mělo jistotu, že se na nás může kdykoli obrátit
- dítěti pomůžeme zapojit se do vhodného kolektivu v mimoškolních činnostech
- u dětí posilujeme pocit odpovědnosti, čestnosti, pravdomluvnosti, spolupráce.

Dítě má právo samo se obrátit se svými problémy:

- na orgán Sociálně právní ochrany dětí MěÚ Polička, tel. 461 723 840, 461 723 844, 461 723 845
- Linka bezpečí www.linkabezpeci.cz, tel. 116 111
- Pomoc obětem domácího násilí, tel. 251 511 313
- Občanská poradna při Farní charitě Polička, tel. 461 723 758, 731 604 683, poradna@policka.cz
- Linka důvěry Ústí nad Orlicí, tel. 465 524 252, www.linkaduveryuo.cz
- Bílý kruh bezpečí - pomoc obětem trestných činů, tel. 116 006

Rodičům, kteří mají problém s dítětem, budeme nabízet besedy a přednášky s pracovníky Pedagogicko psychologické poradny Ústí nad Orlicí, Policie ČR OO Polička, s pracovníky Odboru sociálně právní ochrany dětí MěÚ Polička, s dětskými lékaři.

Rodičům nabídneme, kam se i oni mohou se svými problémy obrátit.

- Policie ČR OO POLIČKA, tel. 461 725 024, 974 578 731
- Orgán sociálně právní ochrany dětí MěÚ Polička, tel. 461 723 840, 461 723 844, 461 723 845
- Rodičovská linka, www.linkabezpeci.cz tel. 840 111 234
- Občanská poradna při Farní charitě Polička, tel. 461 723 758, 731 604 683, poradna@policka.cz
- Centrum náhradní rodinné péče, tel. 733 676 736, sas@policka.cz
- Šance pro rodinu, tel. 733 676 736, sas@policka.cz
- Středisko výchovné péče Svitavska – pracoviště Polička, tel. 731 712 458, www.svpsy@seznam.cz

Další skupinou žáků se sociálním znevýhodněním jsou děti z různých menšin žijících v České republice. Počet těchto žáků na školách se stále zvyšuje.

Někteří žáci se bez větších problémů zařadí do českých škol, jiní se mohou setkat s různými obtížemi např:

- pro svou jazykovou odlišnost
- na děti má velký vliv rodina (způsob života, jiná výchova, vztah ke vzdělání).

Všem těmto žákům jsme připraveni věnovat požadovanou péči. Učitelé naší školy mají zkušenost s několika žáky z vietnamských rodin a s jednou žákyní z Ukrajiny.

5. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

1. Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností³⁶.

Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Škola je povinna vytvářet ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných. Výuka žáků by měla probíhat takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory. Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků je třeba věnovat pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Učitelé Masarykovy základní školy Polička vytvoří pro zmíněné žáky

- v ŠVP školy podmínky k využití potenciálu každého žáka i žáka nadaného a mimořádně nadaného
- využijí pro podporu nadání a mimořádného nadání žáků podpůrná opatření prvního až čtvrtého stupně
- při vyhledávání nadání a mimořádného nadání věnují pozornost i žákům se SVP

2. Systém péče o nadané a mimořádně nadané žáky v naší škole

Nadání může být pohybové, umělecké, manuální, intelektové. Se školní úspěšností nejvíce souvisí intelektové schopnosti. Pozorováním žáka již od 1. třídy učitelé Masarykovy základní školy Polička zjistí jeho předstih v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, uměleckých a manuálních dovednostech. Budou volit správné formy a metody k jeho vzdělání. Žák naší školy může od 1. třídy navštěvovat kroužky Spolku absolventů a přátel Masarykovy ZŠ Polička (kroužek anglického jazyka, pohybových her, hry na flétnu, Scrabble) a kroužky aktivit v programu školní družiny.

Nadání žáci mohou od 6. ročníku navštěvovat třídy s rozšířenou výukou přírodovědných předmětů. Žáci v těchto třídách:

- pronikají do jednotlivých témat mnohem hlouběji;
- učí se rychlejším tempem, a to i v jiných předmětech;
- pracují v menším kolektivu než v běžných třídách, což umožňuje individuální přístup;
- učitelé systematicky připravují žáky k přijímacím zkouškám;
- žáci se pravidelně účastní matematických soutěží – mezinárodní matematické soutěže Klokán, matematické olympiády, Pythagoriády, logické olympiády, fyzikální a chemické olympiády;

Škola je za tímto účelem vybavena odbornými učebnicemi fyziky, chemie, přírodopisu a počítačovými učebnicemi. Žáci provádějí množství pokusů a laboratorních prací, k práci používají výpočetní techniku. Důraz je kladen především na samostatné myšlení a řešení

problémů. Žáci jsou tak díky intenzivní výuce velmi dobře připraveni pro studium na středních školách.

Učitelé Masarykovy základní školy Polička jsou připraveni pracovat s nadanými a mimořádně nadanými žáky formou integrace:

- kolektivní: vznikají skupinky nadaných v rámci ročníku (nebo napříč ročníky)
- individuální: výuka probíhá podle IVP, který je vytvořen na základě doporučení PPP

IVP mimořádně nadaného žáka sestaví třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka.

Vyučující jsou připraveni

- respektovat individuální učební tempo mimořádně nadaného žáka
- nenutit žáka opakovat základní učivo
- poskytovat žákovi dostatečné množství podnětů
- umožnit žákovi stanovení vlastních cílů a podílení se na hodnocení své práce

Vzdělávání dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných se uskutečňuje v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 561/2004 Sb. a vyhlášky č. 73/2005 Sb.

Problematika výchovy a vzdělávání mimořádně nadaných žáků je významná nejen proto, že mimořádně nadaní žáci mají své specifické vzdělávací potřeby, ale také proto, že rozvoj nadání těchto jedinců má podstatný význam pro celou společnost.

Nejčastěji je nadání definováno jako soubor schopností, které umožňují jedinci dosahovat výkonů nad rámec běžného průměru populace. Množství žáků s mimořádným nadáním se odhaduje na 3 až 10 %. Mimořádně nadaný žák může disponovat jedním, ale i několika druhy nadání.

1. Mimořádně nadaným žákem se pro účely této vyhlášky rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých rozumových oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech.
2. Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zřízení.

I. způsoby výuky mimořádně nadaných žáků

1. Individuální vzdělávací plány
2. Doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
3. Zadávání specifických úkolů
4. Zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
5. Účast ve výuce některých předmětů se staršími žáky
6. Vynechání ročníku

II. přístup učitelů Masarykovy základní školy k nadaným a mimořádně nadaným žákům

Učitelé Masarykovy základní školy v Poličce se snaží vyhledávat a rozvíjet talent a nadání žáků.

Mají-li žáci rozvíjet své předpoklady, musí být pro učení motivováni. Proto je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte.

III. aktivity připravované pro nadané a mimořádně nadané žáky

V rámci vyučování přírodovědných předmětů projevují tito žáci zálibu v řešení problémových úloh, umožňujeme jim pracovat na počítači, s naučnou literaturou, řešit hlavolamy, kvízy, křížovky, problémové úlohy. Žáci řeší zajímavé matematické soutěže - Cvrček, Klokánek, Benjamín, Kadet, Mates, Pythagoriáda, matematická, fyzikální a chemická olympiáda. Každoročně se mohou žáci 1. a 2. stupně zapojit do soutěží v poznávání živočichů a rostlin. Pro žáky 2. stupně je dále biologická, zeměpisná a dějepisná olympiáda.

Žáci, kteří mají jazykové nadání, mohou soutěžit v olympiádě z českého, německého a anglického jazyka, recitační soutěži, různých slohových soutěžích. Od 1. třídy mají žáci možnost navštěvovat nepovinný kroužek cizího jazyka.

Žáci umělecky nadaní a manuálně zruční jsou podporováni v mimoškolních aktivitách, navštěvují výtvarné a hudební obory v ZUŠ v Poličce, kroužky a pracovní dílny v Mozaice. Ve škole je pro žáky 1. a 2. stupně každý rok soutěž ve zpěvu a recitaci a kroužek hry na flétnu.

Pohybově nadaní žáci jsou podporováni v rozvíjení všech pohybových aktivit, především těch, kde žák projevuje větší zájem a talent. Žáci jsou zapojováni do sportovních soutěží, ať už v rámci školy nebo mimo ni. Reprezentují školu např. v těchto soutěžích: Zátopkova štafeta, přespolní běh, Pohár rozhlasu, Běh kolem poličských hradeb, atletická všestrannost, sportovní gymnastika, aerobic, stolní tenis, plavání, šplh, florbal, vybíjená, odbíjená, McDonald's Cup, Coca Cola Cup, celoroční soutěž o „Nejaktivnějšího sportovce školy“.

IV. začleňování nadaných a mimořádně nadaných žáků do kolektivu

Velmi často se stává, že talentovaní a nadaní žáci mají výkyvy v chování. Je nutné toto chování usměrňovat s pedagogickým optimismem a taktně, avšak důsledně. Usměrnujeme žáky v osobnostní výchově, vedeme je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším. Není výjimkou, že vyniká-li žák v jedné oblasti, v jiné je průměrný.

6. ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Průřezová témata především doplňují a propojují vědomosti a dovednosti, které si žáci během svého dosavadního studia osvojili. Formují osobnost žáka v oblasti jeho postojů a hodnot, mají především výchovný charakter. Stávají se pořítkem mezi školou a životem, zabývají se aktuálními problémy současného i budoucího světa. Dávají příležitost pro individuální uplatnění žáků i jejich vzájemnou spolupráci. Umožňují mimo jiné koordinovat aktivity probíhající ve škole i mimo ni.

Dané okruhy průřezových témat zařazujeme do povinných vyučovacích předmětů, k jejichž vzdělávacímu obsahu se téma hodí, nejrozličnějších předmětových i mezipředmětových projektů, celoškolních aktivit. Některé výstupy průřezových témat jsou naplňovány již samotnou realizací úkolů zahrnutých do strategie školy.

Důležitým rysem průřezových témat je, že mají být realizována prakticky prostřednictvím vhodných her, cvičení, diskusí a modelových situací. Tyto metody rozvíjejí samostatnost a tvořivost žáků a obsahují v sobě silný náboj motivace.

Všichni žáci školy musí být seznámeni se všemi tematickými okruhy všech průřezových témat v průběhu studia. Jedná se o šest povinných průřezových témat:

6. 1. Osobnostní a sociální výchova
6. 2. Výchova demokratického občana
6. 3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
6. 4. Multikulturní výchova
6. 5. Environmentální výchova.
6. 6. Mediální výchova

Průřezová témata jsou realizována

- 1) formou integrace obsahu tematických okruhů do obsahu vyučovacího předmětu (viz. kapitola Část E.)
- 2) formou projektů (viz. Přílohy č.2)